

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. birželio 30 d.
(OR. en)

11129/23

ECOFIN 656
UEM 190
SOC 482
EMPL 333
COMPET 677
ENV 756
EDUC 269
RECH 301
ENER 392
JAI 902
GENDER 133
ANTIDISCRIM 127
JEUN 171
SAN 408

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio

dokumento Nr.: 9822/1/23 REV 1

Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 601 final

Dalykas: TARYBOS REKOMENDACIJA dėl Belgijos 2023 m. nacionalinės reformų
programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Belgijos stabilumo
programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos rekomendacija (COM(2023) 601 final)
grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį apsvarstė Taryba ir Europos Vadovų Taryba.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. ... d.

dėl Belgijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Belgijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

kadangi:

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241², kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė prisidedama prie ekonomikos bei įtraukaus atsigavimo ir tvarių bei augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma reformomis ir investicijomis siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

² 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2023 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, grindžiamiems keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011³ taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Belgija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika. Nuodugnios apžvalgos kaip tokios atlikti nereikės. Tą pačią dieną Komisija priėmė nuomonę dėl Belgijos 2023 m. biudžeto plano projekto. Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. 2023 m. gegužės 16 d. Taryba priėmė Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos⁴ (toliau – 2023 m. Rekomendacija dėl euro zonos) ir 2023 m. kovo 13 d. – bendrą užimtumo ataskaitą;
- (3) nors Sąjungos šalių ekonomika demonstruoja didelį atsparumą, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi Sąjunga tvirtai remia Ukrainą, Sąjungos ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama neigiamo sukrėtimų energetikos srityje poveikio tiek pažeidžiamiems namų ūkiams, tiek įmonėms mažinimui trumpuoju laikotarpiu ir tolesnėms pastangoms įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Joje taip pat daug dėmesio skiriama Sąjungos konkurencingumo ir našumo didinimui;

³ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁴ 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C 180, 2023 5 23, p. 1).

- (4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „*Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui*“ (toliau – Žaliojo kurso pramonės planas). Žaliojo kurso pramonės planu siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliąjį kursą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo taip pat siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami Sąjungos poveikio klimatui neutralizavimo technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia Sąjungos plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinti prieigą prie atitinkamų svarbiausiųjų žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir maksimaliai didinant žaliavų perdirbimą. Žaliojo kurso pramonės planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „*Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.*“, kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio Sąjungos ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemones. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;
- (5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas pastaraisiais metais konkrečioms šalims pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat aktualios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

- (6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435⁵ (toliau – „REPowerEU“ reglamentas) siekiama greitai laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie Sąjungos energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. „REPowerEU“ reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Tos reformos ir investicijos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. „REPowerEU“ reglamentu nustatoma naujos kategorijos negrąžintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

⁵ 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

- (7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires (toliau – 2023 m. kovo 8 d. komunikatas). Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinės trukmės skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas, ir paragino valstybes nares savo 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutinės trukmės laikotarpiu būtų laikomasi Sutartyje nustatytos 3 % bendrojo vidaus produkto (BVP) pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdairaus lygio. Komisija taip pat paragino valstybes nares laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų sukkelto sukrėtimo, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones turėtų tikslingiau taikyti pažeidžiamiesiems namų ūkiams ir įmonėms. Komisija pareiškė, kad fiskalinės rekomendacijos bus kiekybiškai įvertintos ir diferencijuotos. Be to, kaip pasiūlyta 2022 m. lapkričio 9 d. jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, fiskalinės rekomendacijos bus suformuluotos remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir toliau išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkų ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi esamų teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

- (8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška Sąjungos ekonomikos valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei integracinį ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Savo pasiūlymais Komisija siekia didinti nacionalinę atsakomybę, supaprastinti sistemą ir labiau orientuotis į vidutinės trukmės laikotarpį, kartu užtikrinant veiksmingą ir darnesnę vykdymo užtikrinimą. Kaip teigiama 2023 m. kovo 14 d. Tarybos išvadose dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, tikslas – teisėkūros darbą užbaigti 2023 m.;
- (9) 2021 m. balandžio 30 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Belgija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede išdėstytomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Belgijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo⁶. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Belgija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

⁶ Dok. ST 10161/21 INIT; dok. ST 10161/21 ADD 1.

- (10) 2023 m. balandžio 30 d. Belgija pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą, o pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalį – 2023 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, darbotvarkė ir programa vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Belgijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;
- (11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Belgijos ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Belgijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip Belgija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Belgijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;
- (12) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Belgijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 5,5 % BVP 2021 m. iki 3,9 % 2022 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 109,1 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 105,1 % 2022 m. pabaigoje. 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptarta Belgijos biudžeto būklė, nes šalies valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas. Vadovaudamasi 2023 m. kovo 8 d. komunikatu, Komisija 2023 m. pavasarį nesiūlė pradėti naujų perviršinio deficito procedūrų; Savo ruožtu Komisija nurodė, kad, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Belgija turėtų į tai atsižvelgti vykdydama savo 2023 m. biudžetą ir rengdama 2024 m. biudžeto plano projektą;

- (13) valdžios sektoriaus balansui poveikį padarė fiskalinės politikos priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios pajamos mažinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė akcizų benzinui ir gyvenamųjų namų elektros energijos ir dujų sutartims taikomo PVM sumažinimą, o tokios išlaidos didinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė socialinio elektros ir gamtinių dujų tarifo aprėpties išplėtimą, taikant jį pažeidžiamiesiems namų ūkiams, visuotinius pajamų pervedimus namų ūkiams, tiesiogiai atsispindinčius jų sąskaitose už dujas ir elektros energiją (toliau – energetikos dokumentų rinkinys), numatytus fiksuotųjų sumų pervedimus (namų ūkiams, naudojančioms krosnių kurą, propaną ar granulių kurą) ir tiesioginę paramą įmonėms, susiduriančioms su didėjančiomis energijos sąnaudomis. Tų priemonių išlaidas iš dalies kompensavo nauji mokesčiai, taikomi energijos gamintojų ir tiekėjų nenumatytam pelnui, visų pirma elektros energijos ir naftos sektoriuose. Komisijos vertinimu, 2022 m. šių priemonių grynas poveikis biudžetui sudarė 0,9 % BVP. Valdžios sektoriaus balansui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, kurios, kaip apskaičiuota, 2022 m. sudarė 0,1 % BVP. Be to, apskaičiuotosios su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių išlaidos 2022 m. sumažėjo iki 0,5 % BVP, palyginti su 3 % 2021 m.;
- (14) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Belgijai⁷ 2022 m. pasinaudoti Priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas ekonomikos atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Be to, Taryba rekomendavo Belgijai išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas;

⁷ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Belgijos stabilumo programos, OL C 304, 2021 7 29, p. 1.

- (15) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis⁸ buvo remiamojo pobūdžio, t. y. –2 % BVP. Kaip rekomendavo Taryba, Belgija toliau rėmė ekonomikos atsigavimą vykdydama pagal Priemonę finansuojamas investicijas. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė 0,2 % BVP (2021 m. – 0,2 %). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų poveikis fiskalinės politikos kryptčiai⁹ buvo neutralus. Todėl Belgija išlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė 1,9 procentinio punkto. Tas reikšmingas skatinamasis poveikis apėmė fiskalinės politikos priemonių, kuriomis siekta sumažinti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį, papildomą poveikį (0,8 % BVP papildomos grynosios biudžeto išlaidos, palyginti su 2021 m.), taip pat iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidas (0,1 % BVP). Tuo pačiu metu prie grynujų pirminių einamųjų išlaidų augimo taip pat prisidėjo didėjančios einamosios išlaidos, kurias visų pirma lėmė automatinis socialinių išmokų ir viešojo sektoriaus darbo užmokesčio indeksavimas ir kitos struktūriškai didėjančios einamosios išlaidos (visų pirma dėl visuomenės senėjimo). Tas reikšmingas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų skatinamasis poveikis buvo tik iš dalies susijęs su priemonėmis, kuriomis siekiama mažinti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį, taip pat su iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidomis. Todėl Belgija nepakankamai apribojo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

⁸ Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Priemonės ir kitų Sąjungos fondų negrąžintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinės trukmės potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

⁹ Kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turėjo 0 procentinio punkto BVP neutralų poveikį.

- (16) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2023 m. stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, atitinka Komisijos 2023 m. pavasario prognozę dėl 2023 m. ir vėlesnio laikotarpio. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 1 %, o 2024 m. – 1,7 %. Tuo tarpu Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 1,2 %, o 2024 m. – 1,4 %;
- (17) 2023 m. stabilumo programoje vyriausybė numato, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 5,1 % BVP. 2023 m. padidėjimas daugiausia atspindi didėjančias nuolatinės einamąsias išlaidas (visų pirma dėl automatinių socialinių išmokų ir viešojo sektoriaus darbo užmokesčio indeksavimo, taip pat dėl visuomenės senėjimo), laikino įmonių socialinių įmokų sumažėjimo per 2023 m. pirmąjį pusmetį ir deficitą didinančios gyvenamųjų namų energinių produktų apmokestinimo reformos poveikį biudžetui. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės nuo 105,1 % 2022 m. pabaigoje iki 106,7 % 2023 m. pabaigoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 5 % BVP. Tai atitinka 2023 m. stabilumo programoje numatomą deficitą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP šiek tiek mažesnis: 106 % 2023 m. pabaigoje. Skirtumą lemia šiek tiek didesnis Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas 2023 m. nominalusis BVP;

- (18) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys fiskalinės priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. Jas sudaro nuo 2022 m. pratęstos priemonės, visų pirma akcizų benzinui sumažinimas, kuris nustojo galioti 2023 m. kovo 31 d., gyvenamųjų namų elektros energijos ir dujų sutartims taikomo PVM sumažinimas, socialinio tarifo aprėpties išplėtimas, taikant jį energiniams produktams, energetikos dokumentų rinkinys, numatyti fiksuotųjų sumų pervedimai (namų ūkiams, naudojančioms kitus šildymo šaltinius nei dujos ir elektros energija) ir tiesioginė parama įmonėms, susiduriančioms su didėjančiomis energijos sąnaudomis. Tų priemonių išlaidas ir toliau iš dalies kompensuoja mokesčiai, taikomi energijos tiekėjų nenumatytam pelnui, t. y. elektros energijos ir naftos sektorių mokesčiai, taikomi nuo 2022 m., ir 2023 m. taikomas tarptautinio dujų tinklo operatoriaus („Fluxys“) mokestis. Atsižvelgiant į tas pajamas, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 0,4 % BVP¹⁰. Neatrodė, kad dauguma 2023 m. priemonių būtų orientuotos į labiausiai pažeidžiamus namų ūkius ar įmones, nors daugeliu jų išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Todėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad tikslinių paramos priemonių, į kurias reikia atsižvelgti vertinant, kaip laikomasi 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos¹¹, suma 2023 m. sudarys 0,1 % BVP (palyginti su 0,2 % BVP 2022 m.). Prognozuojama, kad iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, palyginti su 2022 m., išliks stabilios. Galiausiai tikimasi, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui bus naudingas laipsniškas su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių (apskaičiuota, kad jos sudarė 0,5 % BVP) panaikinimas.

¹⁰ Tas skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹¹ 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl Belgijos 2022 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Belgijos stabilumo programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 1).

- (19) 2022 m. liepos 12 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Belgijai 2023 m. užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimą, kad jis neviršytų vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimo¹², atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Tuo pačiu metu Belgija turėtų būti pasirengusi pritaikyti dabartines išlaidas prie kintančios situacijos. Belgijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹² Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Belgijos vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis nominaliąja verte bus 5,4 %.

- (20) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis didelės infliacijos sąlygomis bus skatinamoji (1,1 % BVP). Prieš tai, 2022 m., fiskalinės politikos kryptis buvo skatinamoji (–2 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,7 % BVP. Tai apima 0,1 % BVP mažesnes tikslinių paramos priemonių namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, išlaidas. Todėl nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimo, viršijančio vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimą, nelemia tikslinė parama namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Ekspansinį nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimą taip pat skatina nuolatinis viešojo sektoriaus darbo užmokesčio ir socialinių išmokų didėjimas (dėl tokių darbo užmokesčio ir išmokų indeksavimo), struktūriškai didėjančios einamosios išlaidos dėl visuomenės senėjimo, gyvenamųjų namų sutarčių apmokestinimo reforma ir laikinas įmonių socialinių įmokų sumažėjimas per pirmąjį 2023 m. pusmetį. Apibendrinant, prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas neatitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos. Numatoma, kad Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarys 0,3 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai turėtų sudaryti 0,1 procentinio punkto¹³. Todėl Belgija planuoja finansuoti papildomas investicijas pasinaudodama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis, taip pat, planuoja išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Ji planuoja finansuoti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat energetinį saugumą, pavyzdžiui, investicinius pastatų renovacijos, tvaraus judumo ir energetikos sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo projektus, ir pagrindines investicijas, kuriomis siekiama paspartinti skaitmeninę pertvarką (įskaitant viešojo administravimo skaitmenizaciją, skaitmeninės įtraukties skatinimą ir kibernetinio saugumo stiprinimą) ir kurios finansuojamos Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹³ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

- (21) 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 4,2 % BVP. 2024 m. sumažėjimas taip pat rodo, kad buvo atšauktos laikinos paramos priemonės, priimtose atsižvelgiant į kylančias energijos kainas. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2024 m. pabaigoje padidės iki 107,1 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 4,7 % BVP. Tai yra daugiau nei 2023 m. Stabilumo programoje prognozuojamas deficitas, daugiausia dėl 2023 m. Stabilumo programoje dar nenurodytų deficito mažinimo priemonių, kurios sudaro 0,2 % BVP (todėl į jas Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje neatsižvelgta), ir dėl mažiau palankios valdžios sektoriaus pajamų, visų pirma susijusių su pelno mokesčiais, projekcijos. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas panašus valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP: 107,3 % 2024 m. pabaigoje;
- (22) 2023 m. stabilumo programoje numatyta 2024 m. laipsniškai panaikinti visas energijos paramos priemones. Komisija taip pat šiuo metu daro prielaidą, kad 2024 m. energijos paramos priemonės bus visiškai panaikintos. Tai grindžiama prielaida, kad energijos kainos vėl nepradės didėti;

- (23) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 raginama siekti metinio struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimo siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo, etalonu nustatant 0,5 % BVP pagerėjimą¹⁴. Atsižvelgiant į fiskalinio tvarumo aspektus ir poreikį sumažinti deficitą iki mažesnės nei Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės, Komisijos nuomone, 2024 m. būtų tikslinga pagerinti struktūrinį balansą bent 0,7 % BVP. Siekiant užtikrinti tokį pagerėjimą ir laikantis Komisijos metodikos, grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų augimas¹⁵ 2024 m. neturėtų viršyti 2 %, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje. Be to, likusios energijos paramos priemonės (Komisijos dabartiniu vertinimu, 2023 m. jos sudarys 0,4 % BVP) turėtų būti laipsniškai panaikintos, jei tai bus įmanoma atsižvelgiant į energijos rinkos pokyčius ir pradedant nuo mažiausiai tikslinių priemonių, o susijusios sutaupytos lėšos turėtų būti naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Be to, pagal Komisijos 2023 m. pavasario prognozę grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas 2023 m. neatitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos. Jei tai būtų patvirtinta, būtų tikslinga 2024 m. sumažinti grynujų pirminių išlaidų augimą;
- (24) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės 2,7 %, o tai viršys rekomenduojamą augimo tempą;

¹⁴ Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnis, kuriame taip pat reikalaujama, kad valstybėms narėms, kurių valdžios sektoriaus skola viršija 60 % BVP arba kuriose yra didesnė skolos tvarumo rizika, būtų taikomas didesnis nei 0,5 % BVP koregavimas.

¹⁵ Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus diskrecines pajamų priemones ir neįskaitant palūkanų išlaidų bei ciklinių nedarbo išlaidų.

- (25) remiantis 2023 m. stabilumo programa, valstybės investicijos turėtų padidėti nuo 2,9 % BVP 2023 m. iki 3,1 % BVP 2024 m. Didesnės investicijos atspindi didesnes nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir Sąjungos finansuojamas investicijas, t. y. taip, kaip nurodyta Priemonėje. 2023 m. stabilumo programoje nurodomos reformos ir investicijos, kuriomis tikimasi prisidėti prie fiskalinio tvarumo ir tvaraus bei integracinio augimo. Tarp šių reformų ir investicijų – rengiama mokesčių ir išmokų sistemos fiskalinė reforma, kuria siekiama skatinti užimtumą ir ekonominę veiklą kartu skatinant viešųjų finansų tvarumą, ir pensijų reforma (kaip numatyta ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane), kuria siekiama pagerinti pensijų sistemos finansinį tvarumą. Be to, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo planu ketinama dėti daugiau pastangų siekiant skatinti viešąsias investicijas, kad būtų paspartinta žaliaji ir skaitmeninė pertvarka, be kita ko, įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą;
- (26) 2023 m. stabilumo programoje išdėstyta vidutinės trukmės fiskalinė kryptis iki 2026 m. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 3,3 % BVP 2025 m. ir iki 2,9 % iki 2026 m. Todėl planuojama, kad 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas bus mažesnis nei 3 % BVP. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės nuo 107,1 % 2024 m. pabaigoje iki 107,8 % iki 2026 m. pabaigos;

- (27) Belgijai kyla didelių fiskalinio tvarumo problemų. Šie sunkumai susiję tiek su didele valdžios sektoriaus skola, tiek su sparčiai senėjant visuomenei (jei politika nesikeis) numatomu su visuomenės senėjimu susijusių išlaidų neigiamo poveikio viešiesiems finansams didėjimu. Komisijos 2021 m. ataskaitoje dėl senėjimo numatoma, kad, daugiausia dėl pensijų ir ilgalaikės priežiūros išlaidų, iki 2040 m. su visuomenės senėjimu susijusios išlaidos padidės 3,6 procentinio punkto BVP, o iki 2070 m. – 5,4 procentinio punkto BVP. Numatoma, kad 2019–2070 m. pensijų išlaidos padidės 3 procentiniais punktais BVP, palyginti su vidutiniškai 0,1 procentinio punkto BVP euro zonoje. Belgijos atveju esminis numatomas padidėjimas būtų pasiektas jau 2040 m., kai pensijų išlaidos padidėtų 2,7 procentinio punkto BVP iki 14,9 % BVP. Belgijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta pensijų reforma, kuria siekiama padėti spręsti šį uždavinį, kartu su kitais tikslais, pavyzdžiui, didinti sistemos socialinį tvarumą, skatinti žmones išlikti aktyviais darbo rinkoje įvykdžius ankstyvo išėjimo į pensiją sąlygas ir užtikrinti didesnę pensijų sistemų tarpusavio ir vidaus konvergenciją. Ilgalaikės priežiūros srityje viešosios išlaidos 2019 m. sudarė 2,2 % BVP (Sąjungos vidurkis – 1,7 %), todėl Belgija tapo viena iš šalių, kurių išlaidos ilgalaikiai priežiūrai Sąjungoje yra didžiausios. Prognozuojama, kad iki 2070 m. ilgalaikės priežiūros išlaidos pagal pagrindinį scenarijų toliau didės iki 4,3 % BVP. Tačiau pagal nepalankiausius scenarijus tos išlaidos galėtų padidėti iki 6,0 % BVP¹⁶. Duomenys rodo, kad gali būti per daug naudojamosi stacionariąja globa ir vyresnio amžiaus žmonės apgyvendinami tokioje specialioje įstaigoje be reikalo arba pirma laiko. Turimi duomenys rodo, kad vyresnio amžiaus žmonių, be reikalo arba bent jau pirma laiko apgyvendintų stacionariosios globos įstaigoje, skaičius tebėra didelis, nors per pastarąjį dešimtmetį mažėjo. Visų pirma iš duomenų matyti, kad Briuselyje ir Valonijoje asmenų, kuriems šis klausimas daro poveikį, dalis buvo didelė. Federaciniai subjektai, kuriems nuo 2019 m. perduota atsakomybė už ilgalaikę priežiūrą, inicijavo reformas, kuriomis siekiama gerinti ekonomiškai efektyvų naudojimąsi įvairiomis priežiūros įstaigomis, visų pirma siekiant išvengti apgyvendinimo specialioje įstaigoje be reikalo arba pirma laiko ir jį atidėti. Tačiau jose nepakankamai dėmesio skiriama fiskalinio tvarumo problemai spręsti;

¹⁶ Europos Komisija, 2021 m. ataskaita dėl senėjimo. Numatoma, kad pagal išlaidų konvergencijos scenarijų ir išlaidų bei socialinės apsaugos aprėpties konvergencijos scenarijų Belgijos ilgalaikės priežiūros išlaidos pasieks 6 % BVP.

- (28) nepaisant pastarojo meto reformų, mokesčių pleištas (socialinio draudimo įmokos ir darbo pajamų apmokestinimas) Belgijoje tebėra gerokai didesnis už Sąjungos vidurkį visais darbo užmokesčio lygmenimis, išskyrus labai mažą darbo užmokestį gaunančius asmenis (50 % vidurkio), o tai gali skatinti nedirbti. Nustatytos kai kurios priemonės, kuriomis siekiama padidinti mažą darbo užmokestį gaunančių asmenų grynąsias pajamas, pavyzdžiui, priemoka už darbą (Flandrijoje) ir lengvatos dirbantiems ilgalaikiams bedarbiams arba tarpreigioniniam judumui (federaliniu lygmeniu). Tačiau tomis priemonėmis taip pat dar labiau padidinamas aukštas ribinis mokesčio tarifas mažesnes nei vidutines pajamas gaunantiems asmenims (mažo darbo užmokesčio spąstai), o tai gali neskatinti investuoti į mokymąsi visą gyvenimą ir padidinti dirbtų valandų skaičių. Bedarbio pašalpos išmokamos neribotą laiką ir (ilgalaikių bedarbių atveju) nėra grindžiamos materialine padėtimi. Be to, kelios nepiniginės socialinės išmokos yra susijusios su paramos gavėjų bedarbio statusu, o tai gali prisidėti prie esamo neaktyvumo, nedarbo ir mažo darbo užmokesčio spąstų. Nuodugni išmokų sistemos peržiūra padidintų skaidrumą, kiek tai susiję su paskatomis dirbti, ir galėtų padėti padidinti aktyvumo skatinimo politikos veiksmingumą;

- (29) plačiai naudojamos mokesčių išlaidos, iš dalies siekiant atsverti didelius mokesčių tarifus, lemia neveiksmingumą ir didesnę palankumą tam tikrų rūšių atlyginimams ir išlaidoms. Tai sukelia ekonominių, socialinių ir aplinkos iškreipimų. Specialios schemos, pvz., maisto talonai, subsidijos už važinėjimą į darbą arba atleidimas nuo išskaičiuojamojo mokesčio už viršvalandžius, mokslinių tyrimų ir plėtros darbas ir darbas naktį ir (arba) pamaininis darbas, biudžetui brangiai kainuoja ir, kaip nustatyta, lemia neveiksmingumą. Tam tikra gyventojų pajamų mokesčio atskaita (pvz., paslaugų kuponų atskaita) neproporcingai naudinga dideles pajamas gaunantiems asmenims. Vis dar taikomos mokesčių paskatos investicijoms į nekilnojamąjį turtą federaliniu lygmeniu (kadastro vertės, pagal kurias nepakankamai įvertinamos faktinės nuomos pajamos, antrinio būsto paskolų palūkanų atskaita) ir regioniniu lygmeniu (Valonijoje – vadinamieji „chèque-habitat“). Šios mokesčių paskatos iškreipia išteklių paskirstymą ir gali lemti pernelyg dideles mokesčių paskata grindžiamas investicijas į tam tikrų rūšių turtą. Padidėjo su mokesčiais susijusios aplinkai kenksmingos subsidijos. Mažinant PVM tarifą, taikomą elektros energijai ir dujoms pagal būsto sutartis, kartu teikiant paramą namų ūkiams, ilguoju laikotarpiu toliau teikiama pirmenybė iškastiniam kurui ir neskatinama labiau įvairinti energijos šaltinius, o energiją taupyti. Atsižvelgiant į didėjančias eismo spūstis ir oro taršos problemas, vis dar nepakankamai išnaudojami transporto ir taršos mokesčiai. Jei bus priimta ir įgyvendinta platesnio masto mokesčių reforma, kurią vyriausybė planuoja įgyvendinti iki 2024 m., tikėtina, kad sumažės darbo jėgai tenkanti mokesčių našta ir kai kurie iškreipimai;

- (30) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Belgijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas yra įgyvendinamas, tačiau didėja įgyvendinimo vėlavimo rizika. Belgija dar nėra pateikusi mokėjimo prašymo. Kad įgyvendinimas vyktų sparčiai ir nuosekliai reikės veiksmingo valdymo. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano peržiūros tikimasi 2023 m., į jį, be kita ko, įtraukiant skyrių „REPowerEU“, kartu atsižvelgiant į tai, kad pagal Priemonę Belgijai skiriama didžiausia dotacijos suma buvo sumažinta. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukus naują skyrių „REPowerEU“ bus sudarytos sąlygos finansuoti papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Belgijos strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityse įgyvendinimas. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 14 straipsnio 6 dalį 2023 m. kovo 31 d. Belgija pareiškė ketinanti prašyti 1 024 900 000 EUR papildomos paskolos paramos pagal Priemonę. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą plane nenumatytą ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;
- (31) 2022 m. Komisija patvirtino visus Belgijos sanglaudos politikos programavimo dokumentus, išskyrus dokumentą dėl Europos regioninės plėtros fondo Briuselio sostinės regionui, kuris buvo priimtas 2023 m. Kad Belgijoje būtų įgyvendinama žalioji ir skaitmeninė pertvarkos, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas ir vyktų darnus teritorinis vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiai, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;

- (32) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu bei sanglaudos politikos programomis, Belgijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su jos darbo rinka, švietimo sistema, energetikos politika ir žaliaja pertvarka. Laisvų darbo vietų rodiklis Belgijoje šiuo metu yra vienas didžiausių Sąjungoje ir darbdaviams vis sunkiau įdarbinti tinkamų įgūdžių turinčius darbuotojus. Tačiau regioniniai dalyvavimo darbo rinkoje skirtumai yra dideli. Labai trūksta tiek žemos, tiek aukštos kvalifikacijos profesijų darbuotojų ir jų trūksta keliuose sektoriuose, be kita ko, informacinių ir ryšių technologijų sektoriuje, specialistų, techninės ir mokslinės darbo vietose, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų bei sveikatos priežiūros sektoriuose. Gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) absolventų, ypač moterų, skaičius tebėra mažas ir, nepaisant specialių STEM veiksmų planų, jų dalis didėja lėtai. Įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis taip pat paaiškinama tuo, kad suaugusiųjų mokymosi programose dalyvauja mažai žmonių. Dabartinės suaugusiųjų mokymosi paskatos gali nepasiekti žemo išsilavinimo asmenų, kuriems kvalifikacijos kėlimas galėtų suteikti geresnių užimtumo galimybių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį į darbo rinką bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Darbo jėgos trūkumo ir įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemos sprendimas yra vienas iš pagrindinių svertų norint įgyvendinti skaitmeninę transformaciją ir sudaryti sąlygas žaliajai pertvarkai, taip pat pasiekti 2030 m. Sąjungos pagrindinius tikslus užimtumo ir įgūdžių srityje;

- (33) veiksmingesnės ir tikslingesnės aktyvumo skatinimo priemonės ne tik sumažintų mokesčių ir išmokų sistemos paskatas nedirbti, bet galėtų padėti išnaudoti didelį esamą darbo jėgos potencialą ir sumažinti didėjančią darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą. Nepalankioje padėtyje esančios grupės, įskaitant žemo lygio išsilavinimo, migrantų kilmės ar neįgalius asmenis, yra mažiau integruotos į darbo rinką. Vidutinis perėjimo nuo nedarbo ar neaktyvumo prie užimtumo rodiklis žemas. Tai rodo, kad vis dar yra galimybių didinti aktyvios darbo rinkos politikos veiksmingumą, visų pirma atliekant sistemingesnius vertinimus ir taikant integruotus būdus darbo ieškantiems asmenims, kurie ieškodami darbo susiduria su įvairiomis kliūtimis. Siekiant toliau didinti užimtumo lygį taip pat reikės vykdyti politiką, kuria būtų skatinama ilgalaikių laikinojo nedarbingumo atostogų, visų pirma dėl išsekimo ir depresijos (25 % atvejų), išėjusių darbuotojų, kurių skaičius šiuo metu gerokai viršija bedarbių skaičių, reintegracija;
- (34) darbo jėgos trūkumas ir įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktis kelia abejonių dėl to, ar švietimo sistemos yra veiksmingos, įtraukios ir teisingos, be kita ko, atsižvelgiant į dideles viešąsias išlaidas švietimui. Su mokinių socialine ir ekonomine padėtimi bei migrantų kilme siejamas švietimo rezultatų atotrūkis – vienas didžiausių Sąjungoje ir lemia nelygybę švietimo srityje. Bus labai svarbu didinti profesinio rengimo ir mokymo sistemų atitiktį darbo rinkos poreikiams ir patrauklumą. Mokytojo profesijos stiprinimas užtikrinant geresnį mokytojų rengimą ir tęstinį profesinį tobulėjimą, taip pat lankstesnės ir patrauklesnės karjeros galimybės padėtų sumažinti didėjančią kvalifikuotų mokytojų trūkumą, dėl kurio gali dar labiau padidėti esama švietimo nelygybė. Neseniai imtasi arba planuojama imtis tam tikrų veiksmų siekiant sustiprinti mokytojo profesiją. Bus labai svarbu tęsti ir stebėti tų priemonių įgyvendinimą ir jų poveikį;

(35) beveik 70 % Belgijos bendrųjų energijos vidaus sąnaudų sudaro importuojamas iškastinis kuras. 2021 m. nafta sudarė 45 % Belgijos energijos rūšių derinio, o gamtinės dujos – 23 %. Laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Belgijoje sumažėjo 15 %, palyginti su dujų suvartojimo vidurkiu per tą patį laikotarpį per ankstesnius penkerius metus, laikantis Tarybos reglamente (ES) 2022/1369¹⁷ nustatytos siektinos sumažinimo reikšmės (15 %). Belgija galėtų toliau dėti pastangas, kad laikinai sumažintų dujų poreikį iki 2024 m. kovo 31 d. pagal Tarybos reglamentą (ES) 2023/706¹⁸. Atsinaujinančiųjų išteklių energija 2021 m. sudarė tik 13 % galutinių energijos sąnaudų. Belgijai reikės gerokai padidinti savo atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslą iki 2030 m., o jis šiuo metu yra 17,5 % ir jo Komisija 2020 m. vertinime nelaikė plataus užmojo, atspindinčio platesnio užmojo Sąjungos tikslus. Siekiant sumažinti, kaip planuota, branduolinės energijos naudojimą ir prognozuojamą elektros energijos paklausos didėjimą, reikės gerokai padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių dalį. Tačiau sausumos vėjo energijos projektų plėtrai ir su tuo susijusiai elektros tinklo plėtrai vis dar ypač trukdo didelė visuomenės priešprieša ir didelis vėlavimas, susijęs su leidimų išdavimo procedūromis, visų pirma pasikartojančios ir ilgai trunkančios apskundimo procedūros. Galima imtis tolesnių veiksmų siekiant paspartinti sausumos vėjo energijos įrenginių diegimą ir susijusį tinklo stiprinimą. Teritorijų planavimas ir vėjo jėgainių minimalaus atstumo nuo oro uostų, radarų ir karinių zonų taisyklių peržiūra galėtų sudaryti sąlygas vėjo energijai skirti daugiau plotų. Be to, leidimų išdavimas galėtų būti palengvintas suteikiant vėjo ir tinklo infrastruktūros projektams viršesnio viešojo intereso statusą ir greičiau nagrinėjant skundus. Savivaldybių ir piliečių dalyvavimas atsinaujinančiosios energijos gamybos projektuose galėtų padidinti priimtinumą vietos lygmeniu.

¹⁷ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

¹⁸ 2023 m. kovo 30 d. Tarybos reglamentas (ES) 2023/706, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/1369, kiek tai susiję su dujų poreikio mažinimo priemonių taikymo laikotarpio pratęsimu ir jų įgyvendinimo ataskaitų teikimo bei stebėjimo sustiprinimu (OL L 93, 2023 3 31, p. 1).

Ant stogo montuojamų (tiek mažų, tiek didelių) saulės baterijų plokščių įrengimo mastą būtų galima toliau skatinti priimant reformas, kuriomis nustatomi privalomi reikalavimai dideliems viešiesiems ir komerciniams pastatams, paskatos nuomotojams ir teisinės sistemos, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos dalytis energija. Be to, būtų galima skatinti naudoti pasigamintą energiją ir užtikrinti paklausos lankstumą. Iniciatyviai rengiant integruotesnius ir nuoseklesnius dešimtmečio elektros energijos tinklo investicijų planus būtų galima išvengti vėlavimų sujungiant naujus vėjo energijos projektus (ir kitus atsinaujinančiuosius energijos išteklius) ir galutinius naudotojus (šilumos siurblius, elektromobilių įkrovimo prieigas) ir tikėtis numatomo pramoninio elektros energijos suvartojimo padidėjimo;

- (36) tolesnės politikos reformos ir papildomos investicijos, kuriomis siekiama sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį energetikos, pramonės, pastatų ir transporto sektoriuose, padėtų sumažinti didelę bendrą Belgijos priklausomybę nuo iškastinio kuro importo. Energijos vartojimo efektyvumo didinimas pramonėje galėtų būti skatinamas tobulinant savanoriškus susitarimus, nustatant energijos taupymo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo planus didžiausiems iškastinio kuro naudotojams, skatinant elektrifikaciją ir pramoninių šilumos siurblių diegimą bei toliau įtvirtinant žiedinės gamybos metodus. Kyla rizika, kad Belgija nepasieks savo 2030 m. renovacijos ir energijos vartojimo efektyvumo tikslų. Vis dar labai svarbu mažinti iškastinio kuro sunaudojimą pastatuose. Todėl dabartinės investicijos į energinę renovaciją turėtų būti suintensyvinamos ir papildytos politikos reformomis, pavyzdžiui, iškastinio kuro naudojimo naujuose statiniuose uždraudimu, privalomomis renovacijomis, kuriomis didinamas energijos vartojimo efektyvumas, laipsnišku šildymo naudojant iškastinį kurą atsisakymu ir paskatų pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio šildymo sprendimų, pvz., šilumos siurblių ir šilumos tinklų, kuriems tiekama regeneruota ir atsinaujinančiųjų išteklių energija. Tai turėtų būti daroma švietimą ir mokymą pritaikant prie atitinkamų atsirandančių žaliųjų techninių įgūdžių ir užtikrinant pakankamą ir tinkamą kvalifikaciją turinčių technikų ir statybos darbuotojų skaičių. Kalbant apie transportą, dėl didelės naudojamų asmeninių automobilių dalies, Belgijoje suvartojama daug naftos. Skatinant tausojamąjį judumą (pavyzdžiui, naudojimąsi dviračiais ir dalijimąsi transporto priemonėmis) bei naudojimąsi viešuoju transportu būtų galima sumažinti asmeninių automobilių naudojimą, o kartu ir dėl eismo spūsčių patiriamas išlaidas. 2022 m. dėl nuolatinių investicijų į dviračių infrastruktūrą, populiarinimo iniciatyvų ir tikslinių paskatų susisiekimas dviračiais, kaip važinėjimo į darbą būdas, tapo dažnesnis, visų pirma Flandrijoje ir Briuselyje. Tačiau vis dar yra galimybių toliau skatinti šios formos tausojamąjį judumą investuojant į dviračių infrastruktūrą ir į dviračių eismo saugumą. Po COVID-19 krizės naudojimasis viešuoju transportu dar nevysiškai atsigavo ir galėtų būti toliau skatinamas gerinant priemiestinio ir tarp miestinio susisiekimo paslaugas, investuojant į transporto priemonių parko atnaujinimą ir paslaugas teikiant dažniau;

- (37) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turinčiuose sektoriuose ir profesijose, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros sektorius, trūksta darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį į darbo rinką bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, šios priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniais asmenimis ir sektoriuose bei regionuose, kuriuos žaliaji pertvarka veikia labiausiai. Kaip pranešta, 2022 m. trūko kelių profesijų, kurioms reikalingi su žaliaja pertvarka susiję specifiniai žalieji įgūdžiai arba žinios, darbuotojų, be kita ko, civilinės inžinerijos technikų ir elektrinių operatorių;
- (38) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. stabilumo programą, o jos nuomonė¹⁹ atspindėta 1 rekomendacijoje;

¹⁹ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

(39) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis šių veiksmų: i) išlaikyti skolos tvarumą ir susilaikyti nuo plačiabazės paramos visuminei paklausai 2023 m., tikslingiau orientuoti fiskalines priemones, kurių imtasi didelių energijos kainų poveikiui švelninti, ir apsvarstyti tinkamus laipsniško paramos nutraukimo būdus, kadangi energijos kainų spaudimas mažėja; ii) išlaikyti dideles viešąsias investicijas ir skatinti privačiąsias investicijas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms remti; iii) remti darbo užmokesčio pokyčius, kuriais švelninamas perkamosios galios praradimas, kartu ribojant antrinę poveikį infliacijai, toliau tobulinti aktyvią darbo rinkos politiką ir spręsti įgūdžių trūkumo problemą; iv) gerinti verslo aplinką ir užtikrinti, kad energijos parama įmonėms būtų ekonomiškai efektyvi, laikina, tikslingai nukreipta gyvybingoms įmonėms ir išlaikytų žaliosios pertvarkos paskatas, ir v) išsaugoti makrofinansinį stabilumą ir stebėti rizikas, o kartu tęsti darbą siekiant baigti kurti bankų sąjungą. Belgijai skirtomis 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijomis prisidedama prie pirmos, antros ir trečios 2023 m. euro zonai skirtų rekomendacijų įgyvendinimo,

REKOMENDUOJA Belgijai 2023 ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. Kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, valdžios sektoriaus deficitui mažinti panaudojant su tuo susijusias sutaupytas lėšas. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.

Užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynujų pirminių išlaidų nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 2 %²⁰.

Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas.

Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti vidutinės trukmės fiskalinę laipsniško ir tvaraus konsolidavimo strategiją, kartu vykdant investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis tvarus augimas, kad būtų užtikrinta apdairi vidutinės trukmės fiskalinė būklė.

Dėti daugiau pastangų siekiant pagerinti ilgalaikės priežiūros veiksmingumą. Vykdyti mokesčių ir išmokų sistemos reformą, kad būtų sumažintos paskatos nedirbti, dalį darbo jėgai tenkančios mokesčių naštos perkeltant kitur ir supaprastinant mokesčių ir išmokų sistemą. Peržiūrėti mokesčių išlaidas, kad būtų sumažintas jų ekonominis, socialinis ir aplinkai kenksmingas poveikis.

²⁰ Apskaičiuota, kad tai atitinka metinį struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimą bent 0,7 % BVP 2024 m., kaip aprašyta 23 konstatuojamojoje dalyje.

2. Užtikrinti veiksmingą valdymą, kad galėtų sparčiai ir tolygiai įgyvendinti savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Kuo greičiau užbaigti rengti skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima skubiai pradėti jį įgyvendinti. Tęsti spartų sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, užtikrinant glaudų papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu.
3. Spręsti darbo jėgos trūkumo ir įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemą, visų pirma stiprinant aktyvumo skatinimo politiką (įskaitant gaires), kad nepalankioje padėtyje esančios grupės būtų integruojamos į darbo rinką. Gerinti švietimo ir mokymo sistemų rezultatus bei teisingumą ir tęsti reformas siekiant stiprinti mokytojo profesiją. Mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro:
4. spartinti energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir mažinti iškastinio kuro naudojimą pastatuose, toliau skatinti mažinti pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro ir skatinti teikti viešojo transporto paslaugas ir jomis naudotis, ir skatinti tausojamąjį judumą. Spartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir susijusios tinklo infrastruktūros diegimą toliau racionalizuojant leidimų išdavimo procedūras, be kita ko, trumpinant ilgai trunkančias apeliacines procedūras ir priimant teisinės sistemas, kuriomis būtų toliau skatinamos investicijos į atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginius ir sudaromos palankesnės sąlygos dalytis energija. Dėti daugiau politikos pastangų siekiant suteikti ir įgyti žaliajai pertvarkai reikalingų įgūdžių ir kompetencijų.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
